

VĚTRNÍK

¹
Vydává MNV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník- roč.V.-č.1 -1972.

Vysoké n. Jiz.24.1.1972.

Rada Mě NV ve Vysokém nad Jizerou prvně zasedala dne 10. ledna 1972. Noví předsedové jednotlivých komisí ujali se svých funkcí se vši zodpovědností.

Jsou to :

Komise finanční	- předseda Vladimír Hladík
Komise školská	
a kulturní	- předsedkyně Helena Jandová
Komise výstavby	- předseda Josef Zíta
Komise bytová	- předseda Vladimír Kučera
Komise sociální	
a důchodová	- Vlasta Vodseďálková
Komise pro obchod	
a cest. ruch	- Růžena Augustinová
Komise pro ochranu	
veř.porádku	- Josef Machytka

Přejeme mnoho úspěchů v práci a dobrou spolupráci se všemi občany.

Karel Konrád odešel.

Dne 17.prosince m.r. rozloučili jsme se ve strašnickém krematoriu se zasloužilým umělcem, spisovatelem Karlem Konrádem, který by se byl letos v březnu dožil 73.let.

Smuteční obřad zahájilo smyčcové kvarteto tklivou třetí větou ze Smetanova kvarteta " Z mého života ".

V oficiálních projevech byl vyzdvížen Konrádův význam v naší poválečné literatuře, do níž vstoupil s generací Wolkrovou a Nezvalovou, význam, jenž vyústil v jeho stěžejních románových dílech " Rozchod " a " Postele bez nebes ", vedle nespočetných glos, fejetonů, životopisných medailonů, reportáží a básnických próz, psaných vytríbeným stylem a mistrným slovesným výrazem.

Poté byl přečten dopis na rozloučenou jeho generačního druha národního umělce, básníka Jaroslava Seiferta.

Zástupce lounských rodáků a přátel Konrádových rozloučil se se svým krajanem krátkou vzpomínkou na Konrádova lounská léta, v níž zdůraznil, že v jejich paměti zůstane Karel Konrád navždy jako vynikající cvičenec v modrých šponovkách s červenobílým páskem, a s černými vlasy tak hustými " že mu nikdy ani při stojkách na bradlech, ani při cvičích na jeho milované hrazdě nepadaly do očí."

Za teskných zvuků kvarteta lesních rohů, jež zahrály Karlovu zamilovanou píseň " Ty hřebíčku zahradnický ", zmizela rakev ze záplavy zeleně a květů věnců a kytic za oponou žároviště.

Naše městečko Vysoké n. Jiz. je spjato s Karlem Konrádem prvními převratovými léty po první světové válce, kdy jejich prázdniny Konrád, ještě jako vysokoškolský student, jedny spolu s jeho druhem pozdějším básníkem Konstantinem Bieblem, trávil u nás ve Vysokém. To byla ta doba, kdy se jeho generace formulovala k nástupu do naší literatury, který u Konráda vyzněl jeho prvotinami " Robinsonáda ", " Rinaldino "

a "Dinah".

Konrád, tehda prochnut ušlechtilými ideami sokolství, účastnil se jako cvičenec všech veřejných vystoupení vysokého Sokola, ať to bylo v parku na bývalé "sokolně" nebo i v Bratrouchově při slavnosti otevření nové sokolovny. Všude sklízel nelíčený obdiv nad udivujícími cviky, zvláště na hrazdě, cviky u nás nikdy nevidanými, jejichž sestavy zakončoval vždy odvážnými a perfektními salty.

Až se zase ve Vysokém zadívám na ten bílý obdélníček bratrouchovské sokolovny tam ve stráni pod horami, řeknu si: "Pod tvými okny oslavil tvé zrození krásou ušlechtilé síly a radostí z kouzla a prožitku pohybu, Karel Konrád. Buď na to pyšná!"

Obdobnou vzpomínku na Karla mám z jedné naší společné vycházky do Jablonce. Na mostě mi podal kabát, abych mu ho podržel, a než jsem si uvědomil co zamýšlí, stál již u zábradlí mostu, pevně ho uchopil a po lehkém odrazu od země vznesl se do klidné stojky nad Jizerou. Nebyl jsem schopen ani slova ani pohybu, když mi bral kabát z ruky a se smíchem povídá: "No, tak pojď už, jdem dál!"

Ve Vysokém byl naposledy se svou rodinou jen tak na skok, v roce osmapadesátém, z kteréžto návštěvy mám společný snímek. V roce dvašedesátém měl slavnostní projev v našem rodáckém spolku v Praze u příležitosti oslavy sedmdesátin zasloužilého umělce, spisovatele Jana Weisse, rodáka jilemnického.

Na Tvou dlouhou cestu, ze které se nevracíme, volám Ti, milý Karle Konráde, se vzpomínkou a jako v ozvěně těch zašlých dnů naší mladosti, poslední bratrské Nazdar!"

Prokop Hásek.

Vysočtí studenti a silvestrovské zábavy.

Asi před 65 lety začali vysočtí studenti na přelomu roku vydávat silvestrovský satirický plátek, nazvaný "Rámus". Zprvu byl psaný ručně, později rozmnožovaný na hektografu, který vynalezl semilský lékárník Husák. Jednou o půlnoci předčítal z "Rámusu" v hostinci "U Lantverů" student Ing C Bohumil Ron, všeobecně zvaný Bolelo. Byla tam líčena nějaká výprava vysokých lyžařů na hory a za veselosti posluchačů končila takovýmto veršíkem: "Skok a mžik,
sebou fik
Joska Doubalík."

Od nepaměti se pořádaly ve Vysokém Silvestrovské zábavy s bohatým humorným programem, který trval do půlnoci a pak se tančilo až do rána bílého. Poslední šla ze sálu radnice basa, vedená Josefem Petříčkem. Pořadatelé bývali buď mládenci nebo ochotníci nebo Sokolové a jako hosté i studenti. Ve chvíli, kdy končil starý rok, musela se na scéně odehrát krátká půlnoční scéna, ve které maskovaný vetřák kmet dělal rok starý a nějaké pohledné duce představovalo rok nový. Roku 1909 napsal tu půlnoční scénu student Zdeněk Ron / potomní spisovatel a básník / a ulohu Nového roku dal patnáctileté dívce Andě Bartoníčkové / o 7 let později provdané Pavlíkové /. Dívka vchází na jeviště zvenčí zasněžená a oblečená v tak zvaném képu, který zapomněla svléci. A tak se stalo, že zatím co odříkávala půlnoční verše, ozval se od stolu pod rampou na sále radnice místní vlastenec Peter Skerbek asi těmito památnými slovy: "Anu prasakramencký duce, to zas bude mokřej rok, tohle mně ty neřádi studenti událi naschvál!" A vopraudu pak ten rok byl kapánek mokřej, protože peršalo vod Medarda až po Máří Majdalenu.

vlp.

Několik zpráv a čísel o Vlastivědném muzeu v r. 1971.

Naši občané si možná neuvědomují, kolik hostí, turistů a zájezdů se objeví v našem městě, hlavně v letních měsících. Většina z nich se zastaví v našem muzeu a jsou to lidé z celé vlasti i cizinci různých národností.

V roce 1971 navštívilo muzeum 15.826 osob. V tom je započítáno 175 výprav, z nichž dětských / většinou školních / bylo 90 s 2.306 dětmi. Cizinců letos prohlédlo expozice 348.

Byli zde: Australané, Kanaďané, Arabové,
devatenáctí národů.

Francouzi, Američané, Holanďané, Jugoslávci, Poláci, Rakušané, Švýcaři, Belgičané, Norové, Italové, Finové, Portugalci, Angličani, Irové a samozřejmě východní a západní Němci. Zkrátka, jak se u nás na horách říkalo: "Z celého světa a ještě vod jinů." Proto, naši milí Vysočáci, kteří jste ještě naše muzeum neviděli, trochu se zastýdte a ho- nem přijďte, uvidíme Vás rádi!

V minulém roce uspořádalo Vl. muzeum celkem 19 besed, 3 výstavy. 13 besed spolu s lyžařským oddílem T.J. Jiskra/ přednášel Karel Ďoubalík /bylo uspořádáno v ROH zotavovně Větrov na téma " Historie českého lyžování "s promítáním histo- rických i současných fotografií. 2 besedy na stejné téma bez promítání byly uspořá- dány v hotelu Bartoníček pro děti pražských škol.

7. ledna společně s OB a ROH při ZDŠ ve Vysokém byla beseda v knihovně muzea " Úloha dělnické třídy a pracujících mas". Přednášel Dr. Vlast. Hnízdo z Prahy.

4. a 24. února byly besedy " Vo bálech a tedlování ". Jedna v knihovně muzea, druhá v léčebně kostní TBC.

13. května byla beseda ve škole Zemědělského učiliště - " Okupace na Vysocku". Na poslední besedě v zotavovně Větrov o lyžování promítl Karel Kubiček svůj barevný film " Závody postaru". Všechny 19 besed se zúčastnilo 1000 osob.

6. června společně se Svazem protifašistických bojovníků byla zahájena výsta- va v rámci oslav 50 let založení KSČ " Aby se nezapomnělo - odboj v Krkonoších ". Zahajovací proslov měl ředitel Oldřich Rydval z Jilemnice, který materiál k této výstavě zapůjčil. Výstavu shlédlo 758 osob.

4. července byla otevřena atraktivní a úspěšná " Výstava Krakonošů ", původní a několikaletá myšlenka našeho místopředsedy Muzejní rady - Josefa Lukáše. Výstavu zahájil známý " rýbrcoulolog " Prokop Hásek. 122 exponátů shlédlo 12.000 návštěvní- ků.

8. srpna byla v muzejní obrazárně otevřena výstava tří výtvarníků z Jablonce nad Nisou. Obrazy Václava Pokorného a Pavla Šulce a keramika Evy Tesařové. Výstavu zahajovala prof. N. Papoušková - Melniková. Shlédlo ji 7.701 osob.

Během výstavy Krakonošů nás navštívil český filmový týdeník aktualit a pražské televizní studio - vysílání pro děti. Tento program byl vysílán 9. ledna v 9,30 hod. v pořadu " Adresát známý " - vysílání pro děti.

Správa Vlastivědného muzea.

Snad Vás bude zajímat, že

po první světové válce, když byly na věži rozbité zvony, byly i posléze vyndány i cínové píšťaly z kostela vysockých varhan v počtu asi jedno sto kusů. Vysocké varhany hrály dlouho velmi chudě, aby cínové píšťaly byly vystřídány zin- kovými, jichž zvuk není již takový.

ve Vysokém bývalo před válkou osm hostinců, šest pekařství spojených s prode- jem smíšeného zboží, 6 bačkorářů, 6 obuvníků, 5 protokolovaných obchodníků, 2 sedláři, dva výčepy s výrobou lihovin, 2 hodináři, 2 výrobci lyží, 3 výrobci saní a lyží, 3 ko- váři a podkováři, 1 kartáčník, 1 hřebenař, 4 holiči a kadeřníci, 5 řezníků a uzenářů, 2 soustružníci, 2 cukráři s kavárnou a vinárnou, 2 stavitelé, 2 klempíři, 2 výrobci rukavic, 4 truhláři a 1 pokrývač. A to snad není ani vše.

ve Vysokém nebyla jediná židovská rodina, tím méně obchodník. A jediný žid, který prý měl výrobu perletových knoflíků se z Vysokého odstěhoval, neboť zde zchudl.

hlavní sklad tabáku / abalda / měl před válkou veliký rajon, přesahující rámec okresu, takže z Držkova, Plavů, Velkých Hamrů a řady jiných obcí byli trafi- kanti povinni kupovat kuřivo ve vysocké abaldě.

zde první světovou válku prožil akad. malíř C.O. Muttich, všemělec, který vedl ochotnické divadlo jako režisér, návrhář a herec, který se proslavil jako zna- lec Egypta a jeho pohlednice vydávané v celé zemi pod názvem " Naše děti " byly překrásným výtvozem dětí v národních krojích a trafiky byly všude těmito pohledy zaplaveny. Byl činovníkem Svazu lyžařů a němé lyžařské značky na hřebenech Krkonoš, dosud stále používané, jsou jeho vynálezem. Vytvořil dekorace a výpravu k " Noci na Karlštejně ", která je dosud v divadelním fundusu vysockých ochotníků,

ryze český název Krakonoš, je nyní i ve Větrníku přecházen na Rybrcou, bez ohledu na to, že jde o germanismus. Doufáme, že to nezanechá vliv na vysoké divadlo, které by se jmenovalo "Rybrcoulové" stejně tak jistě nebudou přejmenovány hotely v Rokytnici a Harrachově. Věříme, že i nový hostinec, dosud nepojmenovaný, neponese firmu "U Rybrcoula". Tento výraz se hodí pro učitele logopedy, aby jej používali u dětí, které ráčkují.

J. Ďoubalík.

V devátém ročníku beletristického týdeníku Lumír z roku 1859 / redig. Ferd. B. Mikovcem a vyd. u Kateřiny Jerábkové v Praze / vyšla pod šifrou B. / tato zajišťující zprávička / str. 166 / :

Rokytnice v Krkonoších jsou přece místo naskrze německé, ochotníci hrají tam divadlo, jak se samo sebou rozumí, německé. Avšak na portálu ochotnického divadla stojí tento český nápis :

" Kdo rád české hry navštěvuje, ten se s veselou myslí domů navracuje".

Jak se tento nápis dostal na německé divadlo německých ochotníků v poněmčilem místě ? Odpověď : Divadlo to patří českým ochotníkům ve Vysoké - či abychom žádné straně neublížili ve Vysokém - a půjčuje se z přátelství a sousedské vzájemnosti německým ochotníkům do Rokytnice.

Vybral Doc. Dr. O. Štěpánek.

V matričním obvodu ve Vysokém n. Jiz. v roce 1971 bylo zapsáno :

narození : 0	úmrtí : Helkovice	1
	Roprachtice	5
sňatky : 31	Stará Ves	3
	Tráč	2
	Vysoké n. J.	13

Drobné zprávy.

Český svaz žen ve Vysokém nad Jizerou vyvíjí stále dobrou činnost. Má 35 členek. Zúčastňuje se různých akcí pořádaných sborem pro občanské záležitosti.

V roce 1971 poslední akcí bylo pořádání tanečního kursu. Probíhal od 26. října do 21. prosince 1971. Vedení manžely Koškovými bylo vzorné. Pořádání bylo spojeno s obětavou prací všech členek a na taneční kurs Český svaz žen přispěl částkou 1.500 Kčs. Děkovný dopis mládeže nejlépe vyjádří a ocení tuto naši snahu :

Vážené soudružky,

prostřednictvím tohoto dopisu bychom Vám chtěli poděkovat za Vaši obětavou práci, kterou jste nám poskytovaly po celou dobu tanečního kursu. Byl prochnut příjemným a přátelským ovzduším, na něž budeme dlouho vzpomínat. Přejeme Vám všem hodně štěstí, zdraví a úspěchů ve Vaší další práci i v osobním životě.

S pozdravem účastníci kursu.

Český svaz žen pořádá 19. února opět tradiční Maškarní ples, pro děti karneval ve 14 hod. Chcete-li se pěkně pobavit a zatančit, srdečně vás zveme.

25. a 26. prosince o vánočních svátcích shlédlo na dvou představeních naše ochotníky 525 návštěvníků. Pobavili se roztomilou hrou K. Horkého "Bejvávalo aneb loupežníci na Chlumu", kterou autor napsal z lásky k českému divadelnímu ochotnictvu téměř před 50 léty. V druhém dějství si zahrálo i obecenstvo. Manželé Hejralovi režírně velmi pěkně hru připravili a celý kolektiv herců se dobře zhostil svých

rolí. Přejeme si, aby nám mohli hrát častěji jako v minulosti, kdy náš život byl méně uspěchaný.

31. prosince se v Krakonoši na silvestrovském večeru při tanci a zábavě rozloučilo se Starým rokem, aby přivítalo Nový, asi 250 lidí.

Leden začíná ve znamení balónů. Ve Staré Vsi zase po mnoha letech v bývalé škole uspořádali Sousedský bál. Bylo tam asi 80 lidí, prý polovina sousedů Vysokáků. Jídla, pití i muziky bylo dost.

I. Studentský ples ve vysokém Krakonoši pořádala 14. ledna ZO Svazu české mládeže a SRPŠ při Dívčí odborné škole a Zemědělského učiliště ve Vysokém. Mladí absolvovali taneční, tak v galabále začali svou první společenskou událost.

15. ledna měla naše továrna Seba 13 slavnostní večer "Splnění plánu", který byl zakončen taneční zábavou.

Ve Vlastivědném muzeu je od 23. prosince uspořádána výstavka prací žákyň Dívčí odborné školy ve Vysokém. I. ročník vystavuje prádlo, prostírání, zástěrky atd.

II. ročník šaty a různé vánoční stolní ozdoby čerpající z lidových zvyků a obyčejů.

Muzejní rada zasedala 13. ledna v knihovně muzea, aby projednala další kulturní činnost, plány a návrhy a hodnotila činnost v uplynulém roce.

Počasí: Lidičky, vo tom letošním prosincovém počasí se bude ještě překrutně dlouho poudat! Vánoce a Novej rok bez sněhu, tu prej to ještě nebylo! Aspoň staří poudaj, že nepamatujou, ale někteří říkaj, že v r. 1924 bylo něco podobného, ale pak bylo sněžiště na dva metry, že lidi museli dělat tunely, aby se dostali z baráku. Dyby se to mělo někdy vopakovat, tak se teda máme na co těšit. Jenže, to už je slunce vejš, sněžiště je řídký a zejména nemá takový tervání.

Sníh začal strouhat až na Tři krále, pak začlo víc, trochu toho připadlo, ale stejně ho je málo. Na perkynkách můžou jezdit akorát malý dědištata, kerý se tak trochu pohoblujou po loukách, nebo luftáci a legranti, kerejm je to vzácný. Jen našinci, kerý si rádi na perkynkách udělaj vejlet trá na Štěpánku nebo na hora, tý letos utřou hubu, těm se po sněžiště stejská. Jináč to je podara, že se jeden nemusí z baračiště prokousávat a házet až do oupadu. Taky tejdě v lednu je často melha a to není dobrý, to nebude kalej rok na počasí.

Aby bylo jasno.

Vážení a milí čtenáři, Větrník je informační a také zábavný zpravodaj Mě NV, který je řízen redakční radou. Vychází jednou měsíčně v nákladu 400 výtisků. Příspěvky čtenářů a dopisovatelů, uzná-li redakční rada za vhodné, uveřejní. Má však právo příspěvky upravit nebo zkrátit. Jedno číslo obsahuje cca 6 stran formátu A4, proto jsou pro náš zpravodaj vhodné články krátké, nejlépe na jednu stránku uvedeného formátu. Větrník je kritizován jako každý časopis nebo kniha, což je na místě. Je kritizována i redakční rada nebo redaktori a je pro ně méně příjemné slyšet po straně různá obvinění, osobní urážky. Redakční rada řídí zpravodaj nezištně, bez odměny, z lásky k rodnému městu a kraji, zejména k rodákům a přátelům mimo Vysoké, kteří velmi pěkně a povzbudivě píší pracovníkům redakce a těší se na další výtisk, mnohdy jediného pojítka s rodným městem a krajem. Proto, milí čtenáři a kritikové: v redakci jsou jenom lidé s vlastními starostmi a zaměstnáním, kteří dbají veřejných zájmů města a snaží se při tom, že Vás informují o dění v obci, také pomáhat Městskému národnímu výboru. Jestli Vás něco moc bolí, obraťte se přímo na MěNV, Větrník jen informuje, ale neřeší problémy. Redakční rada: Marie Ďoubalíková, odpovědná redaktorka, Květa Babcová, Jiřina Ďoubalíková, Prokop Hásek, Slávka Hubačíková, Josef Lukáš, Alžběta Nesvadbová.

Narozeniny.

3. ledna oslavila naše nejstarší občanka pí. Marie Vodseďálková 96 let, 6. ledna oslavila pí. Marie Klímová 80 let, 10. ledna oslavila pí. Marie Bartoníčková 70 let.

Přejeme hodně zdraví!

Redakci zaslané použité i nepoužité rukopisy, nejsou-li vyžádány zpět, ukládají se do archivu zpravodaje. Celoroční předplatné poštou 25.- Kčs. Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlastivědného muzea. Cena 1.- Kčs.